

*Cahit
Zarifoglu*

OKUYUCULARLA

ZARIFÇE

OKUYUCULARLA

[Mavera Dergisi, 17-24. Sayılar]

Cahit Zarifoğlu

*Haz.: Mehmet Fidan
Ali Ömer Akbulut*

© Zarifçe

<http://www.zarifce.com>

Mavera'ya yazı şiir hikâye yollayan ya da çeşitli sorular yönelten okuyuculara tek tek cevap vermek mümkün olmadı. Bundan böyle her sayıda bir kaç mektuba bu sütunda cevap vermek istiyoruz. Okuyucuların özellikle deneme şiir ve hikâyelerini gönderirken, onları kağıdın yalnız bir yüzüne okunaklı bir şekilde ve mümkünse daktilo ile yazmaları gerektiğini hatırlatırız. Gelen eserlerin içerisinde, bu güne kadar olduğu gibi, uygun görülenler yayınlanmaktadır. Kendilerine bu sütunlarda cevap verilen okuyucuların, bize ısrarla yeni çalışmalarını yollamalarını ve düşüncelerini yazmalarını isteriz.

ABDÜLKADİR ÖZTEKİN, ELMALI – ANTALYA

Güzel mektubunuz için teşekkür ederim. Daha önceki mektubunuza cevap vermemiş olmama üzuldüm. Umarım başlıyorsunuz. Kendi el yazımızla yazılı şiirimiz, hâlâ, kendi içimizin kıvrımlarına uygun biçimde yatıyor demektir. Hele üzerinden uzun zaman geçmemişse onu dışarıdan göremeyiz. Oysa şairin arada bir şiirine, hatta en taze şiirlerine yabancılaşarak, uzaktan bakabilmesi, onu işleyebilmesi için gereklidir. Şiir, kağıdın üzerinde henüz içimizin sıcaklığı ile yatıyorsa bunu yapmak zor. Ama daktilo yazısı şiiri elimizden bir parça alır uzaklaştırır. Onun için daktilo edilmiş şiirde, diğer yazı türleri için de aynı şeyi söyleyebiliriz belki, hata ve eksikler daha iyi görülebilir. Ama yine de bu sözlerimden, her şairin mutlaka bir daktilo makinesi edinmesi gerekir gibi komik bir yargı çıkarmayın.

Yolladığınız şiirde duyarlılık iyi. Yazma tarzınızda imaj yatkınlığı var. Henüz rafine olmamış bunlar. Bu nedenle «Sevginin Darağacı», «Zamanın Sınırsızlığına Süngü Dikmek» gibi duygularımızın tabii yumuşaklığını ve seyrini tırmalayan biçimler almış. Unutmayın ki şiir, zorlanarak elde edilmiş ve imkânsızları bir arada tutmaya gayret eden terkiplerde değildir. Bunlar belki seyrek ve çok yerinde kullanılırsa şiiriyet gösterebilir. Şiiriniz için üzerinde önemle durmak istediğim husus şu: Şair şiir yazarken büyük ölçüde kendini şiire terk etmelidir. Kendinden ama daha çok da şiirden emin olmalıdır. Beğendiği bir şairin, diyelim ki Necip Fazıl'ın nazarını, yazdığı her kelimenin üzerinde görmelidir. Bunu bir nevi şairin kendini denetleme biçimi olarak söylüyorum. Böylece daha yazarken kendinize güçlü ve iyi şiire yönlendirici bir eleştirmen edinmiş olursunuz.

Şair kendini büyük ölçüde şiire terk etmelidir dedim. Bunu tam anlamıyla açıklayabileceğimi sanmıyorum. Şair şiire mutlaka kendi yön vermek istiyorsa diye bakalım, o zaman şiir, sizin bu şiirinizde de olduğu gibi,

zihne doğru yükselecektir. Yani çıkış noktası zihin olacaktır. Bu ise bence şiire aykırılıktır. Sanırım şiirin evi kalbtir ve kalble yazılmalıdır. Zekânın rolünü inkâr ediyor değilim. Bilakis mutlaka gereğine inanıyorum. Buradaki inceliğe dikkat etmenizi isterim. Bu şuna benzer ki, İslâm'la mükellef olmak için akıl şarttır, ama iman akılla değildir.

«Göl Kıyısında Secde İzleri» başlıklı şiirinizin başarılı olması MAVERA için bu söylenenleri dikkate almanızı isterim. Bir şeyi dolaylı anlatmak başarılı ve etkili olabilir. Ama mutlaka dolaylı anlatmak peşinen başarısız ve sıkıcı: Şiirinizde esas olarak 'namaz'ı anlatmak istiyorsunuz. Bunu saklamamış, direkt söylemişsiniz. Ama teferruatı dolaylı söylüyorsunuz.

... Asker güneşliği kaybolan şapkası ile mısralarında, şapkanın siperlik kısmının secdeye engel olmaması için arkaya çevrildiği anlatılmak isteniyorsa, bilin ki, şiirin kat etmeye tahammül edemeyeceği uzun bir yol seçilmiştir. Şiiri yormuşsunuz. Şiire ve şiiriyete merhametle muamele edin. Bu şiirinizi üzerinde çalışmış olarak diğer şiirlerinizle birlikte yeniden bekleriz.

Selâm ve sevgilerimle.

İBRAHİM BALCI, MECİDİYEKÖY/İSTANBUL

Çok ilginç bir iç dünyanız var. Çok renkli ve o nisbette de idrak edilmesi zor ve dikkat ve zaman isteyen. Bizi böylesine yormaya hakkınız var mı? İsterdim ki, Muştı, Saniyeler Ararken, İnsan, Ay, Yol, Sanat Eseri, Ne Yazmalı, başlıklarını taşıyan kısalı uzunlu yazılarınızla birlikte bize mektup da yazmış olsaydınız. Yazılarınızdan bir iki alıntı yaparak üzerinde durmak isterdim. Ama bunu ileriye bırakıyor ve izninizle sizden sunları rica ediyorum. İlkin yazdıklarınızı bir «tür»e kavuşturun. Deneme mi peki, o zaman hiç olmazsa bir ana başlık altında, ve küçük bir yazı plânı yaparak, ki buna bu aşamada ihtiyacınız var, ve kendinizi o güzel çağrışımlarınızın eline bırakmadan ama kendiniz onlara hakim olarak yazın. Çağrışımlarınız iyi, ama onlar egemen olmuş ve yazılarınızı elinizden alıp götürmüş. Çağrışımların yazı normlarına göre mantığı olmadığı için, sırf onlardan kurulu eserleri okuyamayız. Onları kendi amacınız içerisinde disipline edin. Söylenecek daha çok söz var, ama sizi tanımamıza imkân verecek bir mektubunuzla birlikte yeni çalışmalarınızı beklemeyi daha uygun görüyorum.

Selâm ve sevgilerimle.

NECDET GÖL, Hofheim/Ts., Almanya. — Mektubunuz bir hayli eski tarihli. Size cevap verdiğimizizi sanıyoruz. Mektup yazar ve yeni şiirlerinizden de yollayarak, yeniden temas kurarsanız seviniriz. Selâm ve sevgilerimizle.

M. YAŞAR AKGÜL, Adıyaman.

Bize çalışmalarını yollayanlardan bir ricamız var. Onu ileterek başlayalım. Çalışmalarınızla birlikte bize, kendinizden, çevrenizin kültür yapısından, ilgilendiğiniz konulardan ve nihayet oralarda Maveria nasıl gidiyor ondan, hep zamanında yayınlandığı halde elinize geç geçiyorsa, bulunduğunuz yerde dergimizin bayiliğini yapacak kişi, dernek, bayi olup olmadığından, bu konuda temasınız oldu mu, ne netice verdi bunlardan ve bunlardan söz eden bir mektup da yollayın. Böylece şiirinize, hikâyenize ya da denemenize bizi yalnız bırakmamış olursunuz. Düşünün ki hiç tanımadığınız ve konuşmayan birileriyle beraber olmak sıkıcıdır. Yolladığınız çalışmalar bir nevi el sallamaksa, iliştiireceğiniz ayrıntılı bir mektup bize bu eli niçin salladığınızı anlatacak. Dolambaçlı bir açıklama oldu ama yine de anlaşılabilir. Aynı ricayı sizin için de tekrarlıyorum Yaşar Akgül. Yolladığınız üç şiirde saygı duyacağımız konuları işliyorsunuz. Dindar tavrınızla, toplum hayatımızın yapısından tedirgin oluyor, bunların etkisi ile, ta o ilk asırlardaki (tabii hicrî) arı hayatı, için için anarak kıyasa gidiyor, hüzünlü ve ağlamaklı şiirler ortaya koyuyorsunuz. İçtenliğinize inanıyorum. Endişelerinizi paylaşıyoruz. Bunun yanında kendi kendinizle de bir iç boğuşmaya daldığımız anlaşılıyor. Yani karşı duran nefsinizle. Şuna dikkat edin: mutlak güzelliğe az meyleden gönlünüzü kınarken, sakın gizli bir gururun eline düşmüş olmayın. Şiirleriniz kendi janrı içinde tutarlı. Aynı duygu ve düşüncelerin etrafında dağılmadan durabilmişsiniz. Klasik türde yazıyorsunuz. İyi. Klasik, iyi modernin emin bir kapısıdır. Bazı Türkçe aksaklıkları var sizde. Bundan az okuduğunuzu, özellikle az şiir okuduğunuzu çıkardım. Böyleyse iyi. Demek ki okuyarak giderilebilir bu. Ama değilse ve yine de oluyorsa ne denebilir. Şiir öğrenilmez, böyle düşünürüm. Ama şiirin araçları öğrenilebilir. Bu dildir, ya da şiir zevkidir. Bunlar eğitimle olabilir. Başka türüsü ve tabii başarılı doğuşlar'dır ancak. Doğuşun bünyesine şiiriyet ve şiirin araçları da dahildir. Doğuş adı üzerinde, doğmaktadır. Yoksa şair, şiirinin kentini zekâ ile kurar. "Boşalsam zihinlere ırmak ırmak merhemdir" diyorsunuz. Bu beyti aldığım şiirinizi bildiğim için, ne söylemek istediğinizi anlıyor ve doğru diyorum. Ancak bu doğru oluş kâfi gelmiyor. Anlamı ideoloji ile birlikte paylaşıyoruz sadece. Bu katılış, ya da şairin gözüyle bakalım, başkalarının katılacaklarını bilmemiz bizi rahatlatıp kolaya itmemeli. Bu satırların ilkin şiir olmasını isteriz. Oturun bu mısralardaki manayı, içinin alabildiği kadar şiirle doldurun. Bizi düşüncemizden değil, ya da hiç olmazsa şimdilik sadece düşüncemizden değil, mahiyetini pek bilmediğimiz alıcımızdan, alıcı mekanizmamızdan yakalamaya çalışın.

Bak bu satırlar leyla derken, işaret ettiğim başarıya yaklaşıyorsunuz. Güzel. Ama hemen arkasından gelen Ben şiir mecnunuyum ile, yıkılıp gidiyor. Okuyucu başarılımış bir mısranın yorumunu istemez. Okuyucu şairin hatırı için değil, kendi hatırı için (nerdeyse) okur. Yani şiire okuyucu payı bırakmalısınız. Selamlarımla.

AHMET MANSUROĞLU, Mersin.

Bir tek şiiriniz var elimde. Sanırım göndereli çok olmuş. Şiiriniz başından sonuna kadar, hiç ara vermeden, boşluk bırakmadan ve başka bir duygu ile ilgilenmeden, yalnız kendinin kelimeleri ile bir buhran halini anlatıyor. Kafamın içinde yangın
Beynimin suyunu emiyor
Canavar acımasız
Cinnet mahzeni ruhum
Ve iskeletim
Şüphe yılanlarının ini
Ensemde yanmakta
Nemrudun ateşi
Beni yakan aklım Kül olmuş

İçinden bir bölüm aldığım şiiriniz aynı hızla başlıyor, bunlarla devam ediyor ve aynı tonda bitiyor. Bunları herhalde mesut bir zamanınızda yazmadınız. İş olsun diye yazmadığınız muhakkak. Anlıyorum ki sizde başköşede akıl oturuyor. Bir şeyler onun keyfini kaçırmış. Tehlikeli bir şeyler kurcalamışsınızdır belki. Tıpkı Bir Adam Yaratmak'taki gibi. Siz de bütün dikkatinizle onun üzerine katlanmışsınız. Sakıncalı bir manevra, böyle diyelim. Gücünüz yetmeyebilir, altından kalkamazsınız da onun için. Böylece buhranın eline düştünüz. O zaman bunları ve herhalde benzerlerini de yazdınız. (Bu söylediklerim direkt olarak sizin şahsınızla ilgili değil elbet, ben sadece şiirinizdeki insanı anlamaya çalışıyorum.) Umarım yazmanız iyi gelmiştir. Ve en önemlisi, içine düştüğünüz şüpheler umarım kalbinize yer etmemiştir. Şiiriniz bütün bu şiddete rağmen iyi bir şair olabileceğinizi düşündürdü bana. Bu yazdığınız şiir değil anlayın. Duygularınızı şiirleştirirken sabırlı olmalısınız. Bu şiirinizin yansıttığı çarpıntı halleri dağıldıktan, durulduktan sonra, eğer bunları yaşamışsanız, şiir vesaireyi bırakır ticarete atılırsınız, ya da iyi şiirler yazarsınız diye düşünüyorum. Bu şiirinizde Necip Fazılın bir döneminin oldukça usta bir özümlemesi görülüyor. Yani bazı duygularınızı kullanarak bir nevi mal ediş. Bu zararlı değil, gerektiği kadar etkilenmişsiniz. Selamlarımla.

MELEK AYŞE BALIM, Ankara.

"Tevekkül" isimli hikayeniz yorumu gerek duymıyacak kadar anlaşılabilir ve sade. Günlük yaşayış içerisinde olagelen sayısız olaydan herhangi biri, bu nedenle de yaşanmış bir olay izlenimini uyandırıyor. Bununla hikayenizin konusunu küçümsüyor değilim. Roman ve hikâyeye olay gereklidir ve olayın yaşanabilir olması da gereklidir. Fakat sanatkâr onu süblime eder. Sanat eseri de o zaman başlar. Hikâyeniz sanatın istediği o belli düzeye henüz erişmiş değil. Başka çalışmalarınızı da yollarsanız, bizi bir tek hikâyenize bakarak hüküm vermenin zorluğundan kurtarmış olursunuz.

Selamlarımla.

OKUYUCULARLA - MAVERA 19

NUREDDİN DURMAN, Beylerbeyi.

Yedi şiirinizi de dikkatle okudum, düşünceleriniz içten ve güzel. Onlara katılmamak için, bizim oraların deyimini ile 'beyinsiz' olmak gerek. Gelelim şiire. Bize yolladıklarınızın özüne ve sesine eklemeyi unuttuğunuz şeye. Eğer yazmayı sürdürmek istiyorsanız, dikkatinizi şiire vermelisiniz ki, şiir safra halinde yazdıklarınızın dibine çökmesin. Yazdıklarınız, bir gençlik gecesinde bir anlık bir duygulanma meydana getirmek için mısralar halinde ifade edilen sözlerden ibaret. "Gözlem", "inanmak", "Bir Soylu Düşüncenin Çağrısı" ve "Bildiri" isimli şiirleriniz bu sınıfa giriyor. "Beklenen!" iş olsun diye kendiniz de inanmadan yazmışsınız. "Olur" çok başarısız bir tekerleme. Unutmayın ki tekerleme zor iştir, çok zekice ve ustaca yapılıncı başarılı olabilir. Şimdilik bunu hiç denemeyin. "Çocuk" ve isimsiz şiiriniz bu yolladıklarınız içinde kısmen başarılı olanları. Son olarak size, bu sütunlarda çıkan ve çıkacak olan uyarıları ve 18. sayımızdaki "Malzemelerin Ruhü" isimli yazıyı bir kaç kez okumanızı salık veririm.

Selam ve sevgilerimle.

MURAT ASLAN, Ankara

Erdem Beyazıt'a yolladığınız ve bana intikal eden kısa ve iyi dileklerle dolu mektubunuza teşekkür ederiz. "Amatör" şiirlerim hakkında, nasıl yaparsam başarılı olabilirim, bir iki satırla bildirirseniz çok memnun olurum" diyorsunuz.

Maveraya henüz başlamadığımız tarihlerde yollanmış bize mektubunuz.. Şiirlerinize bu sütunlarda değindiğimiz için umarız bir yanlılık

yapmıyoruz. Bize çalışmalarım yollayanların, açık cevap vermemizde, eserlerini eleştirmemizde bir sakınca bulunmadığını bildirmelerini rica ederiz. Zira, belki bizim görmediğimiz bazı dergilerde şiir ve hikâyeleri yayınlanıyor olabilir ve bu açık eleştirimiz hoşlarına gitmeyebilir. Evet, Murat Aslan. Aslında sizin şiirleriniz için de Nureddin Durman'a söylediklerimizin aynısını söylemek gerekiyor. Onu bir okuyun. Yalnız sizin bir farkınız var. Düşüncelerinizi öfkeyle söylüyorsunuz. Aynı şiirleri bir kere de şiirin ılıman iklimine çekerek yazmayı denesiniz. Kendi doğrumuzu başkalarının yaşamayı bizi böylesine kuru bir öfkeye kaptırmamalı. "Keskin Dönüş" ve "Yalan Yaşam" isimli şiirlerinizde de açıkça anlattığınız gibi, siz de şimdi, başkalarında hazmedemediğiniz aynı yerden geldiniz. Düşünün ki bu sadece kendi gayretinizle gerçekleşmedi. Yani hidayetin faili biz değildir. Ondan yoksun olanları zorlamakta ve suçlamakta ileri gitmek, düşünün, ne derece doğru olur. Hatta belki tehlikeli bir aşırılık bile olabilir. Yeni, soğukkanlı ve sanat endişesi ağır basan çalışmalarınızı beklerim. Selam ve sevgilerimle.

FERHAT SİNAN, Isparta

Adresinizi yazmayı unuttuğunuz. "Buzullar Çözülecek" ve "Dört Duvarlık Ümit" isimli iki şiiriniz var elimde. Sizi tanıtıcı bir mektubunuz olsaydı bu şiirler hakkında biraz daha emin konuşabilirdim. Duyarlılığınız çok iyi. Yalnız size, biraz önce N. Durman ve M. Aslana söylediklerimin bir parça aksini söylemem gerekiyor. Bir şeyleri yineliyerek ve üzerine üzerine giderek başarı gibi olduğunuz şiir, garip bir içerik eksikliği uyandırıyor bende. Sanki havada kalıyor, yere oturmuyor. Bu, "Dört Duvarlık Ümit'te duyuluyor daha çok. Bir gecekondu yapıp onun imkanlarıyla yuva olmaya razı iken onun yıktırılmasından şikayet ve acınma. Güzel. Ama ne adına yapıyorsunuz bunu? İnsana belediye nizamnamesinden yakınıyorsunuz gibi geliyor. O düzelince problem çözülecek mi?

Oysa el attığınız konu, bazı kesimlerin sonuna kadar istismar ettiği (gecekondu ve sendika ağalarını düşünün) bazı kesimlerin ise yanlış yorumlanır korkusu ile el atmadığı, fakat aslında çekici ve adaletle işlenmesi gerekli bir konu. Sizin meseleye nereden hareket ederek baktığınız belli olmuyor. Önemli mi bu diyeceksiniz. Evet. Çok. Eğer konuya en iyimser bir şekilde hümanizm (insan severlik) açısından bakıyorsanız, bilin ki bu bile çok yetersiz kalır. Sözü uzatmadan sizden başarılı şiirler beklediğimi söyleyebilirim. Yeteneğiniz belli oluyor. Selam ve sevgilerimle.

BAYAZID AVDILLA, Eskişehir.

Sonuna "özür dilerim, affınızı dilerim" şeklinde not düştüğünüz, başlıksız, tarihsiz ve açıklamasız bir adet şiirinize bakıp duruyorum. Yine de düşüncelerimi söyleyeyim. Bir şeyi hayal ediyor ve o hayali zorluyor, bir bakıma geliştirebiliyorsunuz. İyi bu. Sanatın değerli araçlarından biri kabul ettiğim dolaylı ifade yeteneğiniz var. Ama ilkin ciddi ciddi, temize çekilmiş bir kaç çalışmanızı yollayın ve sizi de tanıyalım. Selam.

ABDULLAH İNAL, Kozluk. — Üç şiiriniz: "Filistin'de Zulüm Dumani", "Mücahit", ve "Işıklar ve Gölgeler". Bunlarda yer yer hiç beklenmedik acemilikler hariç, iyi bir şair müjdesi var. Özellikle "Mücahit" dörtlü kıtalar, muntazam kafiyeler içinde, klasik bir bütünlük gösteriyor. Ne yazık ki bu kalıp güzelliği ve işlediğiniz konunun cazibesi ve haklılığı bu şiirinizi yayınlanır duruma getirmiyor. Birinci şiiriniz için de aynı şey söylenebilir.

Şiir faaldir. Enerji yüklüdür, etkendir.

Genellikle şiirin bu özelliklerini yanlış yerde kullanıyoruz. İçinde bulunduğumuz ideolojik kargaşa, toplumumuzun cebren tanrıtanımazlaştırılması ve buna duyduğumuz derin üzüntü ve bunun aksine duyduğumuz telaşlı istek sebep oluyor buna. Bu duygularla şiir, şiirin içinden kayıp gidiyor. Bu iki şiirinizdeki konu, bir deneme bir inceleme konusu yapılırsa belki daha isabetli ve etkili olabilirdi.

Ben daha çok üçüncü şiiriniz üzerinde durmak istiyorum. Bu şiirinizi biraz daha yumuşak bir duyuşla, daha bir sevgi ile yazarak, üzerinde düşünerek ve çalışarak yeniden yollamanızı isterdim. Eğer buna razı olursanız şunlara dikkat edin: Düzyazı havasından biraz daha kurtarın. İmajlarla ve ılık kafiyelerle besleyin. Yukarda bir yerde "yumuşak bir ifadeyle" dedim. Şunu demek istedim. Geçmiş insanların ve kavimlerin yaşadıkları kadere biraz daha rıza gösterebilirsiniz. Böyle tasavvufi anlamda bir yumuşaklık. Bu arada yeni çalışmalarınızı ve uzun mektubunuzu beklerim.

Selam ve sevgilerimle.

HÜSEYİN K. ECE, Erzurum —

İki hikâyeniz var elimde. İsimleri "Koma" ve "Kemalim Böyle mi Olacaktı." Birincisi çok hafif, sabun köpüğü gibi bir hikâye. İkinci hikâyenizde olduğu gibi, bunda da olumlu bulduğum şey, anlattıklarınıza bir yazar kararlılığı ile sarılmanız, sergilemek istediğiniz şeyi, kelimelerle kaçak bırakmadan kovalamanız. Yani bu iki hikâye ile ortaya koyduğunuz kişiliğinize bakarak, karşımızda "ben yazarım" diyen ve yazdıkları, belli yaş dönemlerinde yazılan geçici şeylerden ibaret kalmıyacak biriyle karşı karşıya bulunduğumuzu anlatıyor. Bana bu duyguyu veren ipuçlarından hareket ederek sizin gittikçe açılacağınızı, hukuk tahsilinizin verdiği disiplinle, yazdıklarınızda olayların çatısını iyi kuracağınızı ve giderek iyi tanıdığınız belli olan Anadolu insanını, kendi dekoru içinde çarpıtmadan başarıyla vereceğinizi umuyorum.

Hikayelerinize dönelim.

Hikaye, soyut konular, mevhumlar etrafında gelişebilir ve bunun Sezai Karakoç'un üç hikâyesinde ve Rasim Özdenören'in bazı hikayelerinde olduğu gibi düşüncelerimize alabildiğine açılımlar getiren, hatta onları zihnimizdeki karmaşadan kurtaran ve bir sisteme kavuşturan başarılı örnekleri olabilir. Sizininki gibi köyde, kasabada ve günümüzde fiilen yaşayan insanların anlatıldığı hikâyelerde ise, bizce, en önemli husus, anlatılan insanların inandırıcı olmasıdır. Yani bu insanlar mizaçlarının farklılığı dışında, o toplum içinde öyle söylerler mi, öyle davranırlar mı şüphemiz olmamalıdır. Bir de hayatlarının hangi kesimi verilirse verilsin, bu kesim ait olduğu toplumun değer yargılarının platformuna oturmalıdır. Her hikâyeye bu platformu nasıl koyacağız denebilir. Bu toplumsal zemin hikâyeden ayrı olarak ele alınacak ve bu gayret yüzünden bir yama gibi zorlamayla eklenecek demek değildir bizim söylediğimiz. Tersine hikâyenin içinde, sütteki yağ gibi olacak ama görünmeyecek. Toplumcu gerçekçi edebiyat diye tutturulmaya çalışılan sanat, bu açıdan değerlendirdiğimiz takdirde, aslında bir tür edebiyat yalancılığı yapıyor. Toplumumuzu yalan anlatıyorlar. Toplum, içlerine hayvanca duygular doldurularak uyandırılan, emeğinin hakkını alamıyan emekçi, fakiri sömüren ağa (ama nedense Burla Biraderler gibi, günlük ciroları 30 ağa eden ithalatçı firmaları unutulur), şehvetlerini ellerine alıp kadın peşinde dolanan erkekler demek değildir. Onların dünyası bu hayali ve çarpık dünyadan ibaret. Sizin "Koma"nız buna benziyor demek istemiyorum. Onlar yalan anlatıyorlar, sizse eksik anlatıyorsunuz. Hikâye konusu edindiğiniz sıkıntılı fakülte öğrencisi bir hikâye kişisi olarak, bu toplumsal temelden yoksun olarak boşlukta kalıyor. Bunu bir mizaç ve

karakter olarak, psikoloji olarak boşlukta olmakla karıştırmayın yalnız. Hikâyeniz boşlukta, anlattıklarınız dayanaksız. Bu hikâyenizin sanırım elinizde bir nüshası vardır. Anlattığınız öğrencinin ayaklarını yere tutturarak yeniden yazıp yollayın. Selam ve sevgilerimle.

MUZAFFER KURNAZ, Çorum

"Böyleydi Bu Böyleydi" isimli şiirinizi yayınlanmak üzere ayırdık. Diğer şiiriniz ve "Noktalamalar" başlıklı beyitleriniz üzerinde, bu sütunlarda çıkan uyarılara bakarak çalışın derim. Yeni şiirlerinizi ve mektuplarınızı bekleriz.

Selam ve sevgilerimle.

D. ALİ TAŞÇI, Pazar-Rize

Nazik mektubunuz için teşekkür ederiz. Şiirleriniz için bir şey söyleyemiyorum. Zira mektubunuza "Yazışma gerekirse özel adresime yazın" şeklinde bir not düşmüşsünüz. Bundan dergide cevap verilmesini istemediğiniz anlamı da çıkarılabilir. Bu nedenle bir açıklamanız gelinceye kadar şiirlerinizi bekletmeyi yeğliyoruz. Özel mektup yazamadığımız için umarız bağışlanırsınız. Haberinizi ve yeni çalışmalarınızı bekleriz. Maver'a ya abone bulma faaliyetinize teşekkür etmek isterdik. Rize'de Maver'a vesair yayınlarımızı yollayabileceğimiz bir kitabevi ile temas kurmanız çok iyi olur. Bunu aslında bütün okuyucularımızdan istiyoruz. Bu tür katkılarını bekliyoruz herkesin. Hiç olmazsa, bizzat illerdeki okuyucularımızın kendisi, her ay üç beş Maver'a ve ayrıca Akabe Yayınları'ndan getirtmek ve onları bir iki kişiye tanıtmak, sevdirmek, abone yapmak ve satmak sureti ile yayınlarımızın binlerce daha fazla basılmasına vesile olabilirler. Unutmayın ki bizim türde faaliyet gösteren müslümanların para babası dostları yoktur. Yalnız baskısı milyonlarca lira tutan duvar afişlerini, el ilanlarını bastırarak paraları bulmak hatta günlük gazete çıkarmak için, banka ve tekel deposu işçi maaşlarını gasp eden silahlı hırsız şebekelerimiz de yok. Allah'ın izniyle kendi gayretimize bakıyoruz.

Selâmlarımızla.

İBRAHİM ERSÖZLÜ

Akabeye mektup yazarak, "Al-Bayan" mecmuasına abone olup; abone ücretini yollamışsınız. Ne var ki adresinize şehir adını yazmayı unutmuşsunuz. Adresinizi yeniden bildirmenizi rica ederiz. Burada, söz "Al-Bayan"dan açılmışken söyleyelim. Abone kaydını durdurmak zorunda kaldık. Zira, abone taleplerinin yanında, çeşitli kitap evleri de her sayıdan beşer, onar istemektedirler. Ne var ki Al-Bayan mahdud sayıda geliyor.

Artırılması için mektup yazdığımız Hamid Algar Beyden henüz bir cevap alamadığımız gibi, son sayı yine pek az miktarda geldi. Bu konuda bir gelişme olduğu takdirde duyuracağız. Selâmlarımızla.

OKUYUCULARLA - MAVERA 21

KERİM BOZDAĞ, Hadim (Konya) -

Övgü dolu mektubunuza teşekkür ederiz. Ama acaba hak ettik mi? Henüz bir lise öğrencisisiniz. Maverayı belki gözünüzde büyütüyorsunuz. Ama biliniz ki hazır kadromuza, potansiyelimize oranla henüz çok az şey yapıyoruz. Bunun yanında söyleyelim, maddi imkânlarımız kötü değil. Ama durmadan hamleler yapmaya, projelerimizi gerçekleştirmeye yeterli de değil. Maddi imkânlarımız iki katına çıksa, bilin ki Maverayı dört kat daha iyi çıkarabiliriz. Anladığınız gibi mesele maddi değil, ama onunla da ilgisi mevcut. Esas, derlenip toparlanamıyoruz. Tümümüz için söylüyorum. Birbirimizi yeterince sevmediğimiz için, önümüze gelene tebliğ etmeye çalıştığımız ilkeleri bizzat ve hakkıyla yaşamadığımız, dedikodulara, fitnelere fazla kulak verdiğimiz ve iyi zandan ayrıldığımız için böyle oluyor. Size derim ki inancımızla ilgili doğru ve güzel şeyleri nerede görürseniz alın. Sanata edebiyata sevginiz var. Şiir yazıyorsunuz, bir derginin gözü kapalı bağılı olup, diğerlerini kötöleyenlerden olmayın. Yani meselâ Maveracı olmayın. Maveracı diye bir şey yok. Maverâ Müslüman dergilerden sadece bir tanesidir. Alış gücünüzü, etkilenme, öğrenme yeteneğinizi bir tek kaynağa bağlayarak yozlaştırmayın. Müslümanlar gereksiz yere dialog kopukluğu içerisinde olmasalar, gücümüz daha da artar ve bu büyük gücün sanatı da, edebiyatı da, düşüncesi de o nisbette güçlü olur. Komplekslerden arınır. Düşünün, okumuş Müslümanların içinde gizli gizli düşünce ve zevkine yaltaklanmayan kaç kişi var? İslami gayret içerisinde bulunan bütün hareketleri izleyin. Gazete ve dergilerini okuyun ve sevin. Bilin ki hepsinin ayrı ayrı özellikleri, hizmetleri ve değerleri vardır. Ve bütün anlaşmazlığın ve çatışmanın ve kırınlıkların aslında politik tercihlerden ötürü çıktığını unutmayın. Buradan anlayın ki Müslümanların politika nedeniyle bir araya gelememeleri, rejimin oyununa gelmek olmaktadır. Sözü buraya getirmişken şunları da ilâve edeyim. Son devir tarihimizi iyi bilin. (Okullarda okutulan «İnkılâp Tarihi» kitabından değil elbet.) Hiç olmazsa son yüz yılı. Özellikle Cumhuriyet Dönemini. Tartın bakalım, halkın egemenliği adına yapılanlar halkı ne hale getirmiş. İlk ve Ortaokulda kafanıza nakşedilmiş yalanlardan temizlenin. Düşünürseniz bunların

neler olduğunu bir bakmaya görürsünüz. Bu arada itikat ve amelle ilgili bilgilerinizi mükemmel seviyeye getirin. İlmihal kitaplarını, dua kitaplarını okuyun. Bunların yanında Fuzuli, Mevlana ve Yunus Emre'yi, Saidi Nursi'yi, Necip Fazıl ve Sezai Karakoç'u iyi okuyun.

Şimdi de şiirinize dönelim. Belki de onun hakkında söyleyeceğim çok şey olmadığı için sözü bu kadar uzattım. «Köyden Şehre» başlığını taşıyan şiirinizde, köylü bir delikanlının şehirdeki ahvalini anlatıyorsunuz. Şiir olarak ortada sadece iyi niyetiniz var. İçtenliğiniz ve merhametinizi de hesaba katıyorum. İyi bir şiir için bunlar vazgeçemeyeceğimiz unsurlar elbet. Henüz yeni yeni kalemi ele aldığımız anlaşılıyor. Sizin için şu anda kesin şeyler söyleyemeyeceğim. Yalnız şunlara dikkat edin. «Haydi, bir şeyler daha yazayım» diye kaleme sarılmayın. Beklemeyi bilin. Susayınca, acıkınca nasıl anlıyorsak, yazmak anını da anlarız.

Çalışmalarınızı usanmadan yollamanızı salık vererek, bu cümlelerle bitirelim.

Selam ve sevgilerimle.

OKUYUCULARLA - MAVERA 22

ALİ EKECİK — Şehrinizi bilmiyorum. İki sayfa tutan beş kısa şiirinizden başka bir şey yok elimde. Belki de bunları elden getirdiniz. Bir minik şiirinizi hemen yayınlıyorum. İşte:

ANADOLU

Türküsu acı
Acı ekmeği
Ve sevdası uzunca

Ve işte bir beyitten ibaret olan ikincisi.

MUTLAK

Aradım hangi yarımında, hangi hücremdesin
Anladım ki bir parçamda değil, bütünümdesin.

Sevdim bunları. Ama diğer üç şiiriniz henüz çok zayıf.
Tafsilatlı mektubunuzu ve başka çalışmalarınızı ve düz yazılarınızı bekleriz. O zaman uzun uzun konuşacağız.
Selam ve sevgilerimle.

İBRAHİM BALCI, İstanbul

Mektubunuza teşekkür ederim. Evet, sizinle bu sütunda ikinci kez birlikte oluyoruz. Yeni yazılarınız «Karlı Dağ» ve «Ölmek Sanatı». Bunlar bir öncekilere nazaran daha iyi. Bir seviye belirtiyorsunuz. Mektubunuzdaki ifadeden de anlaşılıyor bu. Ama acaba istediğimiz gibi mi? Olması gereken gibi mi? Söyliyeceklerimize dikkat ederseniz, sizin iyi denemeler, hikâyeler yazacağınızı söyleyebilirim.

Yazılarınızın bir iki yerde yayınlandığını söylüyorsunuz. Anladığımız gibi biz bu konuda titiz davranıyoruz.

Arkadaşlarımızın bazı hususları iyi kavramalarını, bazı tepkiler, hatta refleksler kazanmalarını bekliyoruz ilkin. Yollanan eserlerin sırf sanat açısından gereği kadar başarılı olmaları da bazı durumlarda yayınlanmalarına neden olabilir elbet. Ama bulunduğumuz şartlar içerisinde bize bir adım daha ilerisi gerekli. Kısaca bilgili sanat diyelim. Şartlarımız bize sanatkâr olmak yanında, mesleğimizde ilerlemiş olmayı, dosdoğru inanmış olmayı, dünyanın nereye götürüldüğünü bilmeyi, yeryüzünü toprağı diye kabul ettiğimiz İslâm milletinin bilinçli bir ferdi olduğumuzu hiç unutmamayı, gittikçe mücadelenin içlerine ilerlemek azmini beslemeyi gerektiriyor.

Ülkemizdeki kısır çarpışmaların üzerine çıkmanın önemini iyi kavriyor musunuz? Problemlerimize, birtakım gruplar arasında işe yaramaz didişmelerden kurtularak, geniş bir perspektiften bakmayı başarabiliyor muyuz? O zaman didişen grupların aslında pek az bir farkla yan yana durduklarını göreceğiz. Azıcık dervişçe bir tutumla, aynı inancı bölüştüğümüz insanlara bakmak bunu kazandıracak bize.

Kurtuluşu bütün dünya Müslümanları için düşünelim. O zaman İslama hizmet için kümeleşmiş grupların, değişik tarzda yürümelerine rağmen, yan yana olduklarını göreceğiz. Alını secdeye inen insanların sesleri birbirine- bağlanabilirse ancak o zaman sokaklar, meydanlar ardına kadar açılır. Bütün bunlar bir iç eğitimi istemektedir. Tekrarlayalım, Müslüman grupların birbirlerini ağır şekilde suçlamalarına sebep, politik tercihleridir. Yani özgürlükçü demokrasi denen sistemin mücadele metoduna kapılmış olmak ve ondan birşeyler beklemek yanılgısı işleri karıştırıyor. Bu arada anarşi ve sokak bu sistemin pisliklerine bir nevi supap görevi yapıyor. Anarşi vesaire bu düzenin ünitelerinden, dairelerindedir. Bizim mücadelemiz ise ne bu sistemin izin verdiği sınırlarda durmak, ne bu düzenin bir ünitem olmak, ne de rejimden tavizler koparmak mücadelesidir. Mücadelemiz kendine hastır. Hedef kırık dökük, her an kendi dışındaki güçlerin kontrolüne geçecek amaçlar değildir. Tekrarlayalım, ciddi bir eğitim, bilinçlenme ve öylece amel etme eğitimidir, bizim içinde bulunduğumuz safha. Nefsler ayakta ve en önde gidiyorken Allah rızasını her işine ölçü olarak şart koşan bir sistem için,

kesin hesaplaşmaya girilebilir mi? Düşünün nefsimizi yaralayan bir dostumuzu kaç yılda bağışlayabiliyoruz?

Bu söylediklerimin mektubunuzla, yazılarınızla doğrudan doğruya ilgisi var. İçerik olarak değil, fakat tavır itibariyle var. Genel hatlarıyla temas ettiğim bu hususları sizin için iki kere tekrarlamak isterim. Hatta üç kere. Yazılarınızın istediğiniz seviyede olmamasını «entellektüel eğitime giremediğinizde» bulduğunuzu söylüyorsunuz. Söylemek istediklerinizi nereye götüreceğinizi biliyor ve bunları birbirine bağlayarak doğrusu iyi kompoze ediyorsunuz. Ve şöyle sürdürüyorsunuz: «A. Carrel'in 'İnsanın entellektüel eğitimi, öğretmen ve imtihanlardan kurtulunca başlar' sözünü sevdim. Entellektüel eğitimin eşğine bile gelemedim.»

Acaba ne söylediğinizi iyice biliyor musunuz? Dersleriniz arasında felsefe var mı bilmiyorum. Korkarım var ve siz karakterinizin bir ucuyla felsefeyi tutuyorsunuz. Bilmem yanılıyor muyum? Ama söyledikleriniz ortada. Yeniden düşünün kültür sömürsünü, batılıyı ve Müslümanı. Ve sonra da içinde nefsinizin ve şeytanın payı olmayan bir karar verin. Bizim ihtiyaç hissettiğimiz olgu «entellektüellik» değil «basiret»tir. Olaylara bizim açımızdan basiretle bakan birine hiç bilmediği konulardan sorun, onun hiç açık vermediğini göreceksiniz. Çoban olabilir, herhangi bir esnaf olabilir bu adam. Bir noktaya daha dokunalım: Carrel'in sözü işimize yaramaz bizim. Biz öğretmensiz, mürşidsiz kalmamaya ve her dakikamızın imtihan olduğu bilincini kazanmaya bakalım. Bu tavır alabilerseniz öğrenciliğiniz kolaylaşır. Sizden formalite olan okul imtihanları için istenen bilgilerle sınırlamayın kendinizi. Onları on kat fazlasıyla bilin. İslam inancıyla ördüğünüz bir kabuk içinde gizli batılı bir muhteva taşımayın. Batılılar ve Hıristiyanlar da doğru söyleyebilir, ama biz onları mihenk taşımıza vuralım. Tahsil ve imtihan sıkıntıları yüzünden gizli gizli İslami özden soğumayım. İmam-Hatip, İlahiyat ve sizin orda okuyanlar için sanırım bu husus çok önemlidir. İslami öze sıkı sıkı bağlı kalarak ilim öğrenmenin mükâfatı diploma değildir. Diplomayı pek az işe yarayan küçücük bir izin belgesi gibi düşünün. Tarak, elbise gibi bir araç. Umarım kırıcı olduğumu düşünmüyorsunuz. Yanımda olsaydınız daha çabuk anlaşırdık.

Gelelim yazılarınıza. «Karlı Dağ» isimli yazınızı kapalıdan çok bulanık buldum. Genel olarak şiirli bir yazı. İyi ama bulanık. Ve bir Eksiği var: İnsan.

Mektubunuzda, slogancılıktan kaçmak yüzünden, söyleyeceklerinizi tam ifade edemediğinizi söylüyorsunuz. Bu da size gizleyeceğim diye perdenin arkasındaki perdenin arkasına kaçmaya mal oluyor. «Karlı Dağ»ı bir kere daha yazarak yollamanızı isterdim. Aklınıza peşinen koyduğunuz bir tek düşüncüyü bir tek haleti ruhiyeyi tutturup gitmeyin.

Canlı ve hareketli olun yazar iken. Ve çağrışımlarınızı denetleyin bunu yaparken.

İkinci yazınızı hiç yazmamış olmak için yırtın.

«Ölme Sanatı» isimli bu yazınızdaki gibi serbestçe akıl yürütme yoktur bizde. Bunu benden iyi bilmelisiniz.

Yer yer bildiğimiz doğru şeyler var yazınızda ama yer yer sırf vecize söylemek boğuntusu içinde kalıyorsunuz. Ölümünden, Varlıktan ve Ruhtan söz eden böyle bir yazıda bu tutumun sakıncaları vardır. İslam'ın serbest spekülasyon, felsefe konusundaki hükümlerini iyice araştırın. «Felsefenin tek doğru yönü, yekdiğerinin yanlış olduğunu ispatlamasıdır» diye güzel bir söz vardır bizde.

Kısaca söylersek iddialı olmadan, kendinizi zorlamadan, duygularınızın düsturlarımız içinde tabii akışına uyarak ve söyleyeceklerinizi açık açık söyleyerek yazın ve çalışmalarınızı bize usanmadan yollayın. Sizi bir gün Maver'a da görmek beni sevindirecektir.

Selam ve sevgilerimle...

OKUYUCULARLA - MAVERA 23

M. YAŞAR AKGÜL, Adıyaman.

18. sayımızda şiirlerinizle ilgili görüşlerimizi bildirmiştik. Bu kez bir denemenizi yollamışsınız, bu sayımızda yayınlıyoruz onu. Sanırım düz yazıda başarılı olacaksınız. Yayınlanan yazınız sizin için bir başlangıç olmalı! Sadece bir A harfi. Umarım bunu unutmazsınız.

Selâm ve sevgilerimizle.

HASAN ALPER, İstanbul

Bize yollanan mektuplardan bölümler yayınlamayı pek düşünmedik, oysa ilginç şeyler vardı. Örneğin Yaşar Akgül «Tavsiyelerinizde tamamen haklısınız. Ama şunu da hemen belirtiyim ki tenkidinizi okuduktan sonra, çivili tahtaya oturan Hint fakiri gibi oldum» diyordu. Bu sayımızda Maver'a yazarları arasına katıldığına göre, hiç fena olmamış galiba. Sizin mektubunuzdan bir bölüm almak istiyorum.

«Maver'a Dergisini ve yayınlarını ilk çıkışından beri izliyorum. Maver'a 'İslâmi Edebiyat Ekolü' oluşturması açısından ve özgün bir dergi olması açısından ilgiyle izlediğim bir dergi. Okuyucuların yolladığı ürünleri eleştiriyor ve yol gösteriyorsunuz. Bundan güç alarak bir şiirimi gönderiyorum. Düşüncelerinizi söylerseniz sevinirim.

Öte yandan 'Okuyucularla' sütunu, dergi okuyucularıyla organik bir bağ kurması bakımından çok önemli. Maver'a dergisi 18. sayısını tamamladı.

(Mektubunuz 5.5.1978 tarihli). Şimdiye kadar düzenli çıkması, özgün şiir ve yazıların yayınlanması benim açımdan, Maveria dergisinin aktüalitesini sürdürmesini sağlıyor. Öte yandan dergide hiç duyulmayan şairlerin (yalnız şairler mi?) ürünlerinin yayınlanması derginin gelecek için kadro oluşturmak görevini de başarıyla yürüttüğünü gösteriyor. Akabe yayınlarından çıkacak kitapların anonsunu yaptığınız halde hâlâ o anonstaki kitaplardan birini bile göremedik. (Mektubunuzdan hemen sonra Çözülme, Malkolm X ve Fırak peş peşe yayınlandılar, sanırım biliyorsunuz). Ekonomik problemlerin çokluğundan mı acaba? (Evet, üç kitap daha yayınladık ama, planladığımız bu kadar değildi. Para, son bir yaldır öylesine hızla değer kaybediyor ki, hiç kimse ve tabii hiç bir matbaa, bugün, sadece yarın için bile bir anlaşmaya yanaşmıyor. Elinizdeki derginin fiatı ve abone bedeli hiç değişmiyor ama, her yeni sayıyı binlerce lira daha fazlasına bastırabiliyoruz. Bu durumda elimizde basılmaya hazır yirmiye yakın kitabı düzenli şekilde nasıl yayımlayabilelim? Pahalılık, diyebilirim ki eskiden istikrarlıydı. Kendinizi ayarlayabiliyordunuz. Ama şimdi her iş sahasında, elde edilen kâr, artan fiatların arkasından yetişemiyor. Ben sık sık, fiatını sorduğu eşyanın yanından korkuyla uzaklaşan insanlar görüyorum. Hatta ucuzluğun sembolü olan pazaryerlerinde bile.” Ve devam ediyorsunuz; 'Hastalar ve Işıklar', 'İşaret Çocukları'nın ilk baskılarına yetişemedik, yaşça. Yeni baskılarını özlemle bekliyoruz». Gelelim şiirinize. «Ayrılık Denemesi» başlığını taşıyor.

bensendenkaldımkalalimecnun

bensenisevdimsevelikaygıulu

gibi, okuması zor mısralarınız var. Bunun yanında bir kaç mısranızı saymazsak üzerinde durmaya değmez «Ayrılık Denemesi»nin.

Duygulanmalarınız henüz çok basit. Bunları hiç sakınmadan peşpeşe sıralamışsınız. Hiç duraklamadan ye bunlara bir şair olarak sahip çıkmadan.

sana dost olduğum için

seni benden çok sevdiğim için

ey yar seni senin için terk ediyorum.

Bu üç satırdaki çapraşık, ters ve yapay duygulanmaya bir de şairce yaklaşabilseydiniz başka tünü olurdu. Bakışınız eşyanın dış yüzeyinde dolaşiyor. Bütün gün boyunca şair, iddiayla bir şey ispat etmeye çalışıyor. Ve bizi buna inandıramıyor.

Uzun süre yazmadan bekleyin ve okuyun desem üzülür müsünüz? Bunu denerseniz ve nihayet mutlaka tekrar yazmaya başladığınız gün sanırım sağlam bir adım atmış olacaksınız. Ama bu sürenin sonunda yazmayı belki de artık hiç düşünmiyeblirsiniz.

Selâm ve sevgilerimizle.

ŞÜKRÜ YILMAZ, Ankara

Mektubunuzda 'Okuyucularla' sütunundan söz ediyor ve ekliyorsunuz. "Ama siz bizim ciddi dergilerimizden hiç birinin yapmadığı işi başlattınız ve inanıyorum ki ciddi bir şekilde başlattınız. İşte bu durumdan cesaretle iki şiirimi göndereyim dedim. Bakalım boyumuzun ölçüsü ne kadarmış. Yalnız sizden ricam, ben bu yolun kararlı bir yolcusuyum. Yapılacak eleştiri, geleceğime çok zararı dokunacak derecede olursa açıktan yapılmaması». Bu cümlelerinizi buraya alacağımıza hiç ihtimal vermediğiniz için şaşırılmış olacaksınız. Bilerek aldım. Bize şiirlerinizi yolluyorsunuz ve bu tür bir cümleyle de elimizi kolumuzu bağlamak istiyorsunuz. Bilin ki bir aile gibiyiz, böyle düşünüyorum ve aramızda bir takım tereddüdlere olmamalı. Bizim söylediklerimiz bu sütunun imkân verdiği ölçüde kendi görüşümüzdür. Kendinize güveniniz olmalı ve bunu, söyleyeceklerimizin önüne peşinen almamalısınız.

Sanat eleştirisinde merhametin işe yarıyacağını sanmıyorum. Biz değer peşindeyiz. Aradaki pürüzleri, yapaylıkları aralayıp sağlam kişilikleri bulmayı hedefliyoruz.

«Kutlu bir Görev» ve «Kayalarda Mor Çiçek» isimli şiirlerinizi pek ala yazmışsınız. Birazdan bunlardan ilkinin bir bölümünü buraya alacağım. Ama ilkin kısaca değinelim onlara, cesur olun.

«Kayalarda Mor Çiçek» hareket ettiğiniz duygu olarak çok olumlu. Ama hep söylüyorum, iyi niyet, ideolojik heyecan, güzel duygular kâfi gelmiyor şiire. Nitekim bu şiirinizde doğadaki safiyete özlemi öylesine kötü işlemişsiniz ki, barbarca yaşayalım daha iyi dedirtiyorsunuz insana.

Karşılaştırmalarla vermeye çalışıyorsunuz istediklerinizi ama, bunların okuyucuya vereceği fikirden önce, şair olarak, sizin hükümleriniz daha çok da öfkeniz ön plana çıkıyor. Yani şiirle okuyucu arasına giriyorsunuz.

Ve hep oradasınız. Başarılı sanat eserlerinde, sanatkâr hiç ortalarda görünmez. Eser ve okuyucu vardır. Ancak eserin başarı derecesini düşünmeye başladığımız zaman, vereceğimiz yargıya sahip çıkacak birini aradığımız zaman sanatkâr aklımıza gelir. Yani sanatkâr eleştiri ile birlikte vardır. Beklediğimiz yeni çalışmalarınızda bunu göz önünde tutun.

«Kutlu Bir Görev» yer yer başarılı. Tuhaf ama bu şiiriniz, sırf bir fikir versin diye, şiirle düz yazı arası bir dille çevirileri yapılmış şiirlere benziyor.

Benim işim insan işlemeciliği
Sürekli masama gömülür
birini alır birini korum insanların
bu görev bana verildi verileli
insan işlemecisi olacaksam denileli

hep insanlar işlerim evimde sabah akşam
insanlar işlerim elimle taştan demirden olmayan

Kimi insanlar tam yerini alırken
denklemin içinde
kimileri bir türlü kalkmaz ağırlığından
bırakıveririm kendi gitsin
kimileriye çökertiverir bir anda
koca bir binayı
ama ben kararlı bir işçiyim
sabırlı olduğum kadar
yanlış bir sonuçta ya da başarısız bir darbeye
hemencecik ipe uzanıvermez elim
Uzakdoğulular gibi

Kişi şiirini yayınlanmış görünce ona daha net bakabilir. Size böyle bir yardımda bulunmak istedim. Görüyorsunuz ki şiiriniz su yüzüne çıkmış, bulanıklıktan kurtulamamış henüz. Burada söylemek istediğim anlamsızlık ya da zor anlaşılabilirlik değil. Doğrudan doğruya bizzat şiirin netliği, duruluğu. Bir hayli gayret etmeniz gerekli iyi şiirler yazabilmeniz için. Ankara'da oturduğunuza göre Maveraya uğrayın. Selam ve sevgilerimizle.

Maveranın ikinci cildi gelecek sayımızda tamamlanmış olacak. Üçüncü cilde başlamak üzere bulunduğumuz şu günlerden itibaren her okuyucumuzdan, Maverayı en az 10 kişiye tanıtmasını ve en az bu sayıda abone kaydetmesini istiyoruz. Büyük bir tanıtma ve abone bulma kampanyasına, okuyucunun bu şekilde göstereceği ilginin önemli katkısı olacaktır. Okuyucularımızdan böyle bir faaliyete girişmeden önce, bu konudaki açıklamaları dikkatle okumalarını rica ederiz. Bu sütuna yollanan çalışmaların ve mektupların mümkünse daktilo ile ve kağıdın yalnız bir yüzüne yazılmasını, kendileri ve bölgeleriyle ilgili geniş bilgi verilmesini, şiir ve hikâyenin yanında deneme, kitap tanıtması ve eleştirilerini ısrarla beklediğimizi bir kere daha belirtmek isteriz. Selam ve sevgilerimizle...

Abdülkadir Öztekin, ELMALI

«Göl Kıyısında Secde İzleri isimli şiirim hakkındaki görüşleriniz beni şaşırttı» diye başlıyorsunuz mektubunuza. Ve sürdürüyorsunuz : «... şiirde hiç bir şairden etkilenmek istemiyordum. Sevmekle etkilenmek arasında cılız bir bağ var ama, öylesine çok sevdiğim şairler var ama, ben onlardan etkilenmeyi özentî kabul ediyordum. (...) Şimdi etkilenmenin taklit olmadığını anlamaya çalışıyorum.» Böylece geçen bir sayımızda şiiriniz üzerine söylediklerimizi nasıl değerlendirdiğinizi bize anlatıyorsunuz Güzel. Bir de şöyle bir cümleiniz var : «Özür dilerim, hep kendimden söz ettim. Aslında insanın kendisinin kendinden söz etmesi garip.» (Bize çalışmalarını yollayanların mektupları paragraf başına özür dilemelerle dolu. Öylesine çok ki bunlar, asıl anlamları bakımından, alçak gönüllülüğün, gerekli bir nezaket tavrının dışına düşüyorlar. Bir ezilip büzülme tomarı halinde mektuplardaki rahat soluğu tikiyorlar. Şöyle söyleyeyim: Bir şey söylediniz mi onun sorumluluğunu omzunuza alın. Kendi zayıf çelimsiz eserinizi, koruyucusu olmadan vahşi bir dünyaya yolluyormuş gibi bir nevi panik duygusuyla kaçıp durmayın. Bize her türlü çalışmanızı yollayın, kendinizden söz edin, düşüncelerinizi uzun uzun yazın diyen biziz. Bunu yapıyorsunuz az çok. Tamam. Ama «vaktinizi aldım, değersiz şiirlerimden dolayı beni affedin, bir iki karalamamı yolluyorum...» gibi cümlelerle attığınız düğümleri inanın çözemiyorum. Aslında anlıyorum tabii, anlıyorum, damarlarınızdaki genç ve sıkılgan kanın kendini açıklamak için nasıl delice o uygun ve her şeyi deyiverecek kelimeleri aradığını ve onları bulamayınca gelişigüzel özür kelimelerine tosladığını. Çok az ve uykuda gezer gibi okuduğunuz, kendi küçük dünyanızdan dışarı çıkmaya korktuğunuz için oluyor bunlar, önünüzdeki yılların size getireceği haklı cesaretleri, geniş ve kavrayıcı açıları bekleyemeden, günübirlik hayatın, politik kasnağın ve eşyanın arkasına sarkın.)

İki kısa şiirinize size dönelim yeniden : «Anılarıma Hatır Koyuyorum» ve «Yayla Kentlerine Yola Çıktılar». İlk başlıkta sanırım bölgesel bir deyimî kullandınız, belki de kendi buluşunuz. Yadırganıyor. Tüm çalışmalarınızda «yazı dilini» kullanın. Hiç olmazsa başka türlü olmasına karar verebileceğiniz bir duruma gelinceye kadar. Bu ilk şiirinizde algıladığımız çocuk safiyetinin dışında şiir kokusu yok. Sözcükleri yazmış ve ham halleriyle bırakmışsınız.

Taşta o ceviz kırdığım günler
Saymakla bitiremediğim yıldızlar

Alaca karanlık anlara değin

Arkasından koştuğum çember küflenince

diye sürüp gidiyor şiiriniz. Bakın sesler nasıl birbirini ezip durmuş. Kafiye imkanları nasıl görülememiş. En önemlisi de bunlara şiir olmaya doğru yüceltici hiç bir şey eklenmemiş. Bir şair gibi düşünmemişsiniz hiç. Evet doğru kullandım, şair gibi düşünmek dedim. Düşünmemişsiniz, bir bağ evinin yakınında, şehir hayatının üzerinde, bir ceviz ağacının yanında, elinde bir taş, daha büyükçe bir taşın üzerinde ceviz kıran çocuğun kim olduğunu derinlemesine, iç içe ağaç damarları gibi barındırdığımız çocukluğu, yıldızları sayarken sayıları bir elimizden alıp ötekine verdiğimizizi, sonunda yıldızların kendi yerlerinde sayıların ise işe yaramadan ortalarda kaldığını, insanla evren arasında yaklaşmakla eritmediğimiz buzula rağmen, bu durgun sürece rağmen çember arkasında koştuğumuzu, bir çemberin bir bizim döndüğümüzü ve «şimdi»ye doğru büyüdüğümüzü ve bir köşeye atılıp unutulmanın, çemberden başka bir şey olduğunu...Yine de derinlemesine algılayabiliydik bunları. Fakat kullanabildiğiniz kelimelerdeki sesleri bile görmek istemediniz.

Kendi kelimelerinizle yeniden düzenliyelim yazdıklarınızı.

Taş üstünde ceviz kırdığım günler

Say say bitmeyen yıldız

Alaca karanlıklara kadar arkasından

Koştuğum çember

Anlatmak istediğiniz şeyin, kullandığınız kelimelerin önünü açmak istedim bir parça. Şiirin bulunduğu yöne kıvılcıklar diye. Herhangi bir iddiam yok yanlış anlamayın, sadece göstermek istedim. Küçük değişikliklerle, anlatılan her şey, ilk satırdaki «günler» kelimesi ile, gizli gizli bağlantılı hale gelebilir. Böylece bu kelimenin anlamı sadece ceviz; kırılan günler olmaktan taşarak, hatıralarımızı barındıran «geçmiş» anlatabilir. İkinci satırla hem saymakla bitmeyen yıldızlar, hem de hatırlamaktan yorulmadığımız yok. Alaca karanlığa kadar arkasından koşulan çember ise, hem çocuklukla ilgili bir anıyı, hem de durup durup, geçmişi yaşayışımıza özlem duyarken, içimizin hareketini gösterebilir. Şiirinizi yine kendi kelimelerinizi kullanarak ona şiir olmaya doğru küçük bir adım yeri açtık, daha doğrusu üzerinde düşündük. Ve «üzerinde çalışın» derken ne demek istediğimizi anlatmak istedik. Kuşkusuz hiç kimsenin şiirini değiştirmeye, üzerinde çalışmaya hakkımız yok. Bir fikir versin istedik. İkinci şiiriniz nisbeten daha iyi. Ama o da neticede aynı seviyede. Yine bekleriz.

Selamlarımızla.

Hadi TURAN

Yeni Devir'de onbir hafta yayınlanan «Şeyhana»dan övgüyle söz ediyor, sürmesini diliyorsunuz. Teşekkürler. Ne yazık ki yayınlanan 11 bölümden, beş on sayfalık not, ve zor ve geniş bir programdan başka bir şey yok Şeyhana olarak. «Garip ama Ayetullah Humeyni'nin Necid Çölünde, üç odalı evde, on-onbeş gönüllü ile sürdürdüğü hayatla, sizin Şeyhana arasında bir çok benzerlikler kurdum» diyorsunuz. Sözünü ettiğiniz şeyleri ben de bilmek, okumak isterdim.

«Çağrı» isimli minik ve bir tek şiiriniz var mektubunuzda. Haziran 1978 tarihli bu mektubunuzdan sonra sizden bir iki mektup daha geldiğini Akabeye, biliyorum. Ama sanırım onlarla herhangi bir çalışmanızı yollamadınız. Bir fikir edinmek için bir çok çalışmanız olmalı elimizde.

Kısa şiirinizi buraya alıyorum:
Kuşluk.. seher, dağ, taş, sakin,
Uykuda kent, yağınlar
Kuşlar dağılmış sanki teşbih.

Göklere minareden ezanlar
Kutlu an soylu yamaç
Zorlu bir imtihan
Ne gelen var ne giden
Umuda nefsinin güden

Üzerinde çalışarak açıklığa, şiir açıklığına çıkarmalısınız bu şiirinizi. Mısraları tek tek alarak ipuçları vermeyi deneyelim, ilk satır: Kuşluk kelimesinin önündeki yanyana iki nokta hariç diğer noktalamaları kaldırın. İkinci satır: Bir tikanıklık var burada, işleyerek akıtın onu. Anlam aynı kalabilir ama derinleştirin. Virgülü kaldırıp ikinci kısmı uyuyor yığın gibi bir şey yaparak örneğin. Üç ve dördüncü satırlar, ilk iki mısradaki anlamı çevreleyen, değerlendiren, yargılayan bir anlamı olmalı bu kısmın. Böylece bir bütünlük kurulabilir. Siz kuracaksınız bunu. Ben şu kadarını söyleyeyim. Evencen, hareketli, ürkek ve dünya kadar uçma alanları olan kuşları teşbihle anlatmak az. Ancak ikisinin birleşebileceği başka ve derin bir anlam bulmak gerekiyor, eğer mutlaka teşbih dizisini kullanacaksanız. Gerçi bunu «minareden ezan»la yapmak istemişsiniz ama, ezanla, teşbih gibi dizili kuşlar, söylediğim anlamda buluşamıyorlar. Kuşlara birinci mısradaki çizdiğiniz tabloya uygun bir hareket verin. Anlattığınız sessizliğe, sükûnete ters değil bu dediğim. Zira kuşluk ve seher de akıyor aslında. Ağır ve doygun. Bir zaman terimi zira. Zamanın bu yavaş debdebesi içine

kuşları yayın. Hem mekan hem de zamanın içinde aksınlar. Ama dikkat etmelisiniz: Minareden göklere yükselen ezanın teşbihinden geçerek. Böylece «kâinatta her şey istese de istemese de Allah'ı anarlar» hikmetiyle de bir ilgi kurmayı başarabilirsiniz belki bununla. Kuşlarsa akıyorlar ağır ve doymuş, zamanın seherin bu yavaş debdebenin, ve minareler kuşlara, açıyorlar tülünü göğün yerin insan sesinin.. Gibi birşeylerle, Tabii bunlar pek ağdalı, sizin çıplak, sade anlatımınız içinde yakalayabilmelisiniz bunları ya da benzerlerini. İkinci kita üzerinde de bu şekilde durmak isterdim. Bilmiyorum yararı olur muydu? Çalışmalarınızı beklediğimizi söyleyerek bitirelim. Selamlarımızla.

Mürşide TOKGÖZ, Ankara

Yedi şiiriniz var elimde. Bunların aynı kişinin olduklarını kestirmek zor. Şiirlerinizin yazılış tarihleri de yazılı. Tarih sırasına bakarak bir gelişme görülüyor. Bakıyorsunuz öncekiler sonrakilerden daha başarılı. Bakıyorsunuz son derece ilkel anlatımların yanında, oldukça başarılı ve büyük sözler var. Bu işi ciddiye almıyorsunuz, şiirin ne olduğundan haberiniz yok gibi. Dedim ya, bir tuhaflık var. Bize gelen hemen her çalışmaya kıyasla, sizinkilerde bir rahatlık var. Hiç acı çekmeden yazmışsınız gibi. Kelimeler sizin, duygular sizin, yazı malzemeleri de olunca oturup bol bol yazmışsınız. Bu rahatlığınızı adeta kıskandım.

Üzerinde durulabilir iki şiiriniz var bu yedi adet içinde : «işte öyle seviyorum» ve «Yaşam» ötekileri atın, yeniden yazın, birşeyler yapın.

Bir çöl düşün, damar damar
Çatlak çatlak olmuş toprak
Nasıl ister, ister yüreciği bir damla suyu
İşte onun gibi öyle istiyorum ki seni

Diyorsunuz ilkinde.
İkinci şiirinizden de bir bölüm alalım:

Sonunda soğuk sesi duyulur
Kulaklarda ölümün
O canla beden yoktur artık
Soğuk sessiz bir vücut alır yerini
Bir taş gibi soğuk mermer
Tek yoldaşdır o soğuk beden

Aldıklarım, andığım şiirlerinizin en başarılı bölümleri. İlk okumaya olumlu bir duygu veriyor kişiye. Mısrarlarınızda mevcut olanın çok fazlasını duyar gibi oluyoruz. Zira şu veya bu şekilde hep girdabında fırdöndüğümüz düşünceleri söz konusu ediyorsunuz. Bizi savunmasız yakalyorsunuz, ölüm hakkında bilinçaltımızdakilere çarpıyoruz. Ya da, günübürlük yaşarken içimizdeki bir dünyanın boyuna kozasını örmeye çalıştığı sevgi ve doyum çalkantılarının altında kalıveriyoruz ve sevgi şiirinizi okurken, kendi yenilgimizi hatırlıyor fakat bir başkasının öne sürebileceğimiz bir başarısını bulduğumuzu ve onun arkasına gizlenebileceğimizi sanıyoruz. Karışık bir açıklama oldu belki. Belki esas söylemek istediklerim anlaşılmadı. Ne var ki geri dönemem artık. Yine de ilave edeyim: İsrâf ederek kullanmışsınız şiirin malzemelerini. Onları okurken kendimizden birşeyleri yollara saçılmış görüyor ve toplamaya, sahip çıkmaya çalışıyoruz. Bu nedenle şiir kalitesi olarak yazdıklarınıza bakmakta gecikiyoruz. Fakat önümüzdesiniz, ikinci bakmaya, soğukkanlılığımızı yeniden kazanıyor ve görüyoruz ki, şiirleriniz kaçmış, kendimizleyiz.

Biliyorum, biliyorum yine karışık bir açıklama oldu s

Şunları da ilave edeyim: Ustalık olarak belli bir çizgiye geldiğinizi söyleyeceğim. Bu son aşamanızsa elbette yetersiz. Bakın, eğer böyleyse, yani kendi zirvenizdeyseniz, ünlü bir gazetede ünlü bir sairin düzenlediği şiir sayfasına da yollayın yazdıklarınızı. Yoksa yolladınız mı bile? Olabilir, hiç de yanlış değil. Seve seve yayınlarlar. Hiç olmazsa orada yayınlanan şiirlerden daha iyi.. hatta yer yer o ünlü şairinkilerden bile.

Biraz daha yavaş ve düşünerek, anlamları başıboş bırakmadan, bir şair sorumluluğu ile üzerinde durduğunuz çalışmalarınız olursa, yine yollayın. Selamlarımızla.

Cahit Zarifoğlu